

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

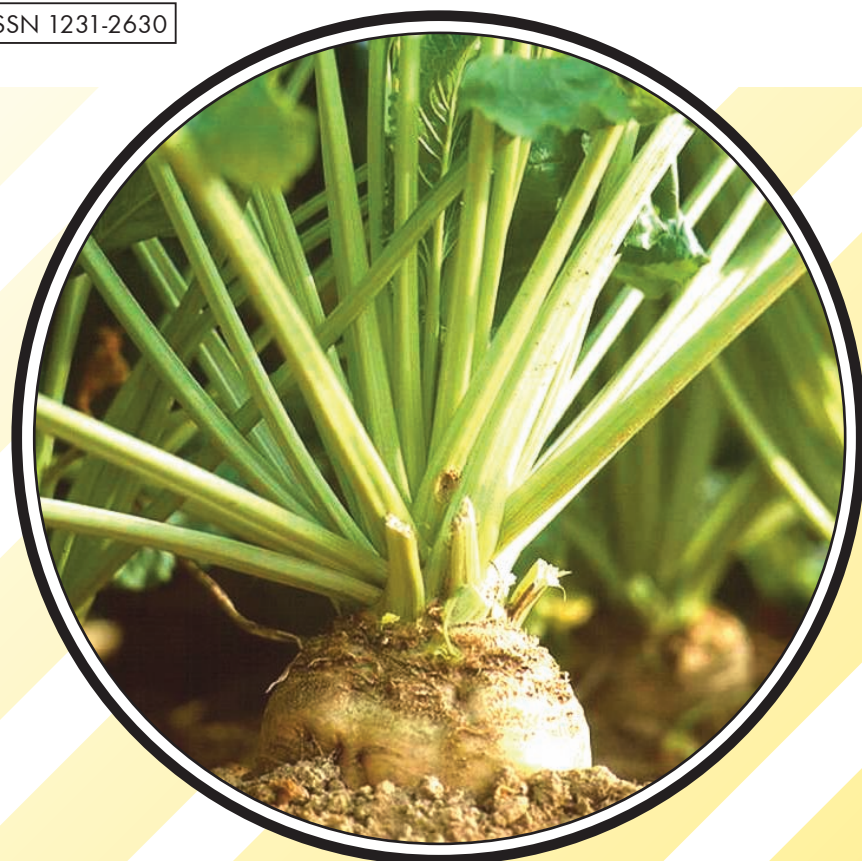
NR
37

RYNEK CUKRU

stan i perspektywy

ISSN 1231-2630

ANALIZY
RYNKOWE

CZERWIEC 2010

Analizy są finansowane przez
AGENCJĘ RYNKU ROLNEGO
oraz
INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne – *T. Chrościcki*
- II. Sytuacja na rynku światowym – *Z. Smoleński, T. Zdziarska*
- III. Produkcja buraków cukrowych – *P. Szajner*
- IV. Stan przemysłu cukrowniczego – *P. Szajner*
- V. Popyt i ceny detaliczne – *K. Hryszko*
- VI. Handel zagraniczny – *P. Szajner*
- VII. Interwencja na rynku cukru – *M. Mieczkowski*
- VIII. Inne środki słodzące – *P. Szajner*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – doc. dr hab. Jadwiga Seremak-Bulge, tel.: (022) 505-46-66

AUTORZY:

dr inż. Piotr Szajner
• IERiGŻ-PIB • Warszawa
Tel.: (022) 505-47-19

prof. dr hab. Zygmunt Smoleński
• IERiGŻ-PIB • Warszawa
Tel.: (022) 826-75-53

mgr inż. Martyn Mieczkowski
• ARR • Warszawa
Tel.: (022) 661-70-17

mgr inż. Krzysztof Hryszko
• IERiGŻ-PIB • Warszawa
Tel.: (022) 505-47-19

mgr inż. Teresa Zdziarska
• IERiGŻ-PIB • Warszawa
Tel.: (022) 505-44-40

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 22.06.2010 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Bogumiła Kasperowicz, Jan Małkowski, Jadwiga Seremak-Bulge, Iwona Szczepaniak,
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący), Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w czerwcu 2011 r.

W sezonie 2009/2010 zakończyła się reforma unijnego systemu regulacji rynku cukru. Kwoty produkcyjne w UE zostały obniżone do docelowego poziomu 13,3 mln t w przeliczeniu na cukier biały. Limit produkcyjny jest mniejszy od popytu o 5-6 mln t, a niedobory rynkowe pokrywa zwiększony import. Cena minimalna buraków cukrowych została obniżona do 26,29 EUR/t, a cena referencyjna cukru do 404,4 EUR/t. Reforma przewiduje wypłatę wsparcia, które częściowo rekompensuje spadek dochodów plantatorów oraz koszty restrukturyzacji przemysłu cukrowniczego.

W Polsce reforma wywarła duży wpływ na przyspieszenie procesów restrukturyzacyjnych zarówno w rolnictwie jak i cukrownictwie. Liczba plantatorów zmniejszyła się o 37%. W konsekwencji większego spadku liczby plantatorów niż powierzchni uprawy wystąpił istotny wzrost koncentracji produkcji, mierzonej powierzchnią średniej plantacji. Nastąpiła koncentracja struktury przemysłu cukrowniczego. Liczba czynnych cukrowni zmniejszyła się z 31 do 18, które funkcjonują w strukturach czterech koncernów cukrowniczych.

Krajowa kwota produkcji cukru wynosi 1405,6 tys. t i jest o 16% mniejsza od limitu wynegocjowanego przed akcesją. Redukcja kwoty produkcyjnej zmniejszyła zapotrzebowanie sektora cukrowniczego na surowiec. W 2009 r. przemysł cukrowniczy zakontrał buraki cukrowe na powierzchni uprawy ok. 191 tys. ha.

Areał ten jest o 27% mniejszy niż przed rozpoczęciem reformy. Buraki cukrowe są uprawiane obecnie w regionach kraju, które charakteryzują się najlepszymi warunkami agroklimatycznymi i sprzyjają wzrostowi plonowania. Według GUS w kampanii 2009/2010 plony były rekordowe (54,3 t/ha), a zbiory wyniosły 10,8 mln t. Duża podaż surowca umożliwiła wyprodukowanie 1646 tys. t cukru, tj. o 240 tys. t więcej od limitu produkcyjnego (tab. 1).

W 2010 r. powierzchnia uprawy buraków cukrowych wynosi 190 tys. ha. Część plantacji zniszczyła powódź, a duża wilgotność gleby negatywnie wpłynęła na plonowanie. Przewiduje się, że plony wyniosą ok. 50 t/ha, a zbiory buraków cukrowych 9,5 mln t. W tych warunkach produkcja cukru może wynieść ok. 1450 tys. t i będzie nieznacznie większa od limitu produkcyjnego.

Obniżka minimalnej ceny skupu buraków cukrowych nie spowodowała spadku cen skupu w kraju. Według danych GUS w 2009 r. średnia cena skupu wyniosła 115,7 zł/t i była o 11,6% wyższa niż przed rokiem. Płatności cukrowe, które rekompensują spadek dochodów rolników, wyniosły 53,47 zł/t buraków kwotowych i były o 35,5% wyższe niż przed rokiem. Głównym powodem wzrostu cen i poziomu wsparcia był korzystny kurs euro, według którego minimalną cenę skupu i płatności cukrowe przeliczano na walutę krajową. W 2010 r. minimalna cena skupu buraków cukrowych w UE nie zmieniła się, co przy kursie euro 3,9-4,1 zł może

spowodować spadek cen skupu do 103-108 zł/t. Prawdopodobnie niższa będzie także wartość dopłat cukrowych.

W 2009 r. nastąpiła znacząca poprawa sytuacji ekonomiczno-finansowej przemysłu cukrowniczego. Głównymi czynnikami decydującymi o tym była dobra koniunktura na rynku krajowym i światowym oraz pozytywne efekty restrukturyzacji sektora.

W 2009 r. krajowe zużycie cukru wyniosło 1595 tys. t i było o 1,5% mniejsze niż przed rokiem. W wyniku wysokich cen detalicznych i pogarszającej się sytuacji dochodowej ludności konsumpcja cukru w gospodarstwach domowych zmniejszyła się o 2%. Spowolnienie rozwoju gospodarczego negatywnie wpłynęło na popyt ze strony przemysłu spożywczego. Zużycie cukru we wtórnym przetwórstwie żywności spadło także o 2% do 840 tys. t. W 2010 r. przewidywany jest niewielki wzrost krajowego zużycia cukru do 1615 tys. t, a zdecyduje o tym poprawa koniunktury w przemysłowym przetwórstwie żywności. W gospodarstwach domowych nie nastąpią większe zmiany w konsumpcji cukru.

Negatywnym skutkiem reformy WPR na rynku cukru jest ujemne saldo w handlu zagranicznym krajowego sektora cukrowniczego. W 2009 r. ujemne saldo wyniosło 53 tys. t i 23 mln EUR. Duży eksport nadwyżek produkcyjnych z kampanii 2009/2010 korzystnie wpłynęło na handel zagraniczny przede wszystkim

Tabela 1

Bilans cukru (tys. t)

Wyszczególnienie	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11 ^{a)}
Kwota produkcji cukru	1 533	1 405,6	1 405,6	1 405,6
Zapasy pocz tkowe	10	10	5	91
Produkcja	1 934	1 350	1 646	1 450
Import	125	335	250	250
Zu ycie krajowe	1 630	1 610	1 600	1 615
Eksport	429	80	210	120
Zapasy ko cowe	10	5	91	56
Samowystarczalno w % ^{b)}	118,7	83,9	102,9	89,8

^{a)} Prognoza IERiG -PIB.

^{b)} Samowystarczalno - - -) -)- ycia krajowego.

ród o: Dane GUS, ARR, CAAC, obliczenia IERiG -PIB.

w pierwszej połowie 2010 r. W całym 2010 r. ujemne saldo handlu zagranicznego wyniesie jednak ok. 40 tys. t.

W sezonach 2008/2009 i 2009/2010 zmniejszyła się światowa produkcja cukru, a rosło jego zużycie. W efekcie nastąpił wzrost cen światowych do rekordowego poziomu 650 USD/t.

W pierwszych miesiącach 2010 r. ceny cukru wykazywały tendencję spadkową, co sugeruje, że niedobory cukru na rynku światowym zmniejszyły się.

W 2009 r. ARR realizowała dwa główne działania: wypłacała pomoc restrukturyzacyjną (ok. 1,3 mld zł)

oraz wypłacała refundacje eksportowe (ok. 50,6 mln zł). Ponadto ARR monitorowała produkcję cukru i pobierała opłaty cukrowe, kontrolowała przetwarzanie przemysłowe cukru, prowadziła działania związane z dywersyfikacją przemysłu cukrowniczego oraz wspierała rozwój krajowego pszczelarstwa.

SUMMARY

In the season 2009/2010, the reform of the EU system regulating the sugar market, was completed. Production quotas in the EU have been reduced to the target level of 13.3 mn tonnes translated to white sugar. The production quota falls below demand by 5-6 mn tonnes, and the market deficit is compensated by higher imports. The minimum price of sugar beet has been reduced to 26.29 EUR/tonne, and the reference price of sugar to 404.4 EUR/tonne. The reform provides for financially partly compensating the decrease in farmers' incomes, and the costs of restructuring the sugar sector.

In Poland, the reform importantly contributed to accelerating the restructuring processes both in agriculture, and the sugar industry. The number of farmers decreased by 37%. The fall in the number of farmers deeper than the decrease of cultivated lands, has significantly enhanced the concentration of production, measured by the average field area. The structure

of the sugar sector has undergone concentration. The number of active sugar plants fell from 31 to 18, operating within the structures of four sugar corporations.

The domestic sugar production quota is 1405.6 thousand tonnes, or by 16% below the limit negotiated before accession. The reduced production quota brought down the demand for raw material in the sugar sector. In 2009, the sugar industry concluded contracts for sugar beets grown on ca 191 thousand ha, which is by 27% smaller than prior to launching the reform. Sugar beets are currently cultivated in the regions of the country that are best in agricultural/climatic terms, and favourable to higher yielding. According to GUS (Central Statistical Office) in the harvest season 2009/2010 crops hit record levels (54.3 tonnes/ha), harvest amounting to 10.8 mn tonnes. Large supply of raw material enabled to produce 1646 thousand tonnes of sugar, i.e. 240 thousand tonnes above the production limit (table 1).

In 2010, the area of sugar beet cultivation is 190 thousand ha. Some crops have been destroyed by flooding, and the high soil moisture will hamper yielding. Crops are expected to reach ca 50 tonnes/ha, and the sugar beet harvest 9.5 mn tonnes. Thus sugar production may reach ca 1450 thousand tonnes, or slightly above the production limit.

Reduction of the minimum purchase price for sugar beets, did not trigger lower purchase prices nationwide. According to GUS, in 2009 the average purchase price was 115.7 PLN/tonne, or by 11.6% higher than a year before. Sugar financing that compensate falling farmers' incomes, reached 53.47 PLN/tonne of quota beets, or by 35.5% higher than a year before. The main factor triggering higher prices and support levels was the advantageous rate of the Euro, used to convert to the national currency the minimum purchase price and sugar payments. In 2010, the minimum purchase price for sugar beet in the EU will not

Table 1

Sugar production quota	1 533	1 405.6	1 405.6	1 405.6
Initial stocks	10	10	5	91
Production	1 934	1 350	1 646	1 450
Imports	125	335	250	250
Domestic consumption	1 630	1 610	1 600	1 615
Exports	429	80	210	120
Final stocks	10	5	91	56
			1	

a) IERiG -PIB (National Research Institute of Agricultural and Food Economics) forecast.

b) Self-sufficiency: relation of production to domestic consumption.

Source: GUS (Central Statistical Office), ARR (Agricultural Market Agency), CAAC (Analytical Centre of Customs Administration) data, IERiG -PIB estimates.

change, what at the Euro rate of 3.9-4.1 PLN, may lead to falling purchase prices to 103-108 PLN/tonne. Also, the value of sugar subsidies will probably decrease.

In 2009, the economic/financial condition of the sugar sector has significantly improved, mainly due to positive situation on domestic and global markets, and good effects of sectoral restructuring.

In 2009, domestic sugar consumption was 1595 thousand tonnes, or by 1.5% below the figure of a year before. High retail prices and deteriorating incomes of the population have led sugar consumption in households, to fall by 2%. The economic slowdown has had a negative impact on demand from the food sector.

Sugar consumption by secondary food processing has also fallen by 2%, to 840 thousand tonnes. In 2010, domestic sugar consumption is expected to rise slightly to 1615 thousand tonnes, mainly due to improving situation of the industrial food processing sector. No significant changes in sugar consumption will occur in households.

The negative effect of the CAP on the sugar market, consists in foreign trade deficit affecting the domestic sugar industry. In 2009 it reached 53 thousand tonnes and EUR 23 mn. Large exports of production surpluses from the 2009/2010 harvest, will exert positive impact on foreign trade mainly in the first half of 2010. In all 2010 the foreign trade deficit will nevertheless reach ca 40 thousand tonnes.

In the seasons 2008/2009 and 2009/2010, global sugar production has fallen, while its consumption has risen. Consequently, world prices have risen to a record level of 650 USD/tonne. In the early months of 2010 sugar prices have been demonstrating a falling trend, suggesting that the sugar deficit on global markets has diminished.

In 2009, the ARR (Agricultural Market Agency) was implementing two main tasks: transfer of restructuring subsidies (ca PLN 1.3 bn) and exports refunding (ca PLN 50.6 mn). Furthermore, the ARR was monitoring sugar production and collecting sugar payments, controlling industrial sugar processing, striving to diversify the sugar sector, and supporting the development of apiculture in the country.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukążą się:

1. Rynek pasz (28) • wrzesień 2010,
2. Rynek mięsa (39) • wrzesień 2010,
3. Rynek drobiu i jaj (38) • październik 2010,
4. Rynek mleka (39) • październik 2010,
5. Rynek zbóż (39) • październik 2010,
6. Rynek ziemniaka (37) • październik 2010,
7. Rynek rzepaku (38) • październik 2010,
8. Rynek ryb (14) • listopad 2010,
9. Handel Zagraniczny Produktami Rolno-Spożywczymi (32) • listopad 2010,
10. Rynek owoców i warzyw (37) • listopad 2010,
11. Popyt na żywność (12) • marzec 2011,
12. Rynek Środków Produkcji dla Rolnictwa (38) • marzec 2011,
13. Handel Zagraniczny Produktami Rolno-Spożywczymi (33) • marzec 2011,
14. Rynek pasz (29) • kwiecień 2011.

SZYBKO! TANIO! PROFESJONALNIE!

Proponujemy Państwu:

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Usługi drukarskie:

- czasopisma
- książki
- ulotki
- katalogi
- albumy
- wizytówki
- materiały szkoleniowe
- materiały konferencyjne
- druki samokopiujące etc.

Usługi introligatorskie:

- oprawa spiralna
- oprawa zeszytowa
- oprawa bezszwowa
- foldery/broszury
- inne usługi

Nasze usługi wykonujemy bazując na najlepszej dostępnej technologii. Począwszy od formy przesłania wszystkich materiałów drogą elektroniczną (FTP), poprzez obróbkę DTP, druk cyfrowy na OCE VarioPrint 2100 oraz OCE CS 250, kończąc na mnogości usług introligatorskich.

Próby wydruku na różnych gatunkach papierów i folii dostępne są w Dziale Wydawnictw Instytutu, ul. Świętokrzyska 20.

Ceny na zamówienia obliczane są na podstawie kalkulacji wstępnej. Jeśli mają Państwo pytania dotyczące naszych usług, bądź cen, prosimy o kontakt.

Dział Wydawnictw IERiGZ-PIB:

tel. (022) 50 54 520

(022) 50 54 685

fax (022) 50 54 636

e-mail: dw@ierigz.waw.pl

slipski@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (1 zeszyt) w 2010 roku wynosi 20 zł.

Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel.: (0 22) 505-46-85, faks: (0 22) 505-46-36
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>